

РЕШЕНИЕ

КАРАР

02.09. 2020.

№ 54-4

**Татарстан Республикасы
Тәтеш муниципаль районы Советы каршындагы
Яшьләр парламенты турындагы нигезләмәне
раслау хакында**

Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы эшчәнлегенә яшьләрнең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен законнар белән һәм норматив-хокукый жайга салу, закон чыгару эшчәнлегенә күнекмәләрен үзләштерүдә һәм Россия яшьләр парламентаризмы хәрәкәтендә яшьләрнең катнашуы сөлкәсендә ярдәм итү максатларында, Татарстан Республикасы “Тәтеш муниципаль районы” муниципаль берәмлегенә Уставына таянып, Тәтеш муниципаль районы Советы **КАРАР ИТТЕ:**

1. Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламенты турында нигезләмәне расларга.

2. Тәтеш муниципаль районы Советы аппаратына Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламенты эшчәнлеген оештырырга.

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында (PRAVO.TATARSTAN.RU) һәм Тәтеш муниципаль районының рәсми сайтында бастырып чыгарырга.

4. Әлеге карар бастырып чыгарылганнан соң үз көченә керә.

5. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны тәтеш муниципаль районы башлыгы урынбасары Е.Г.Курковка йөкләргә.

**Татарстан Республикасы
Тәтеш муниципаль районы
башлыгы**

Р.Х. Сафиуллов

Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр
парламенты турында
Нигезләмә

I. Гомуми нигезләмәләр

1. Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламенты (алга таба – Яшьләр парламенты) Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы Советы эшчәнлегенә ярдәм итү, яшьләрнең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен законнар белән һәм нормаив-хокукий жайга салу, яшьләр проблемаларын хәл итү буенча тәкъдимнәр әзерләү, яшьләр өчен шартлар тудыру, закон чыгару эшчәнлегенә күнекмәләрен үзләштерүдә һәм Татарстан Республикасы яшьләренең Россия яшьләр парламентаризмы хәрәкәтендә катнашуына ярдәм итү максатларында оештырыла.

2. Яшьләр парламенты вәкилләк орган каршындагы киңәшмә һәм консультатив орган булып тора һәм үз эшчәнлеген әлеге нигезләмә һәм Яшьләр парламенты регламенты нигезендә ижтимагый башлангычларда гамәлгә ашырыла.

3. Яшьләр парламенты вәкилләк орган вәкаләтләре вакытында формалаша.

II. Яшьләр парламентының төп бурычлары

4. Яшьләр парламентының төп бурычлары булып тора:

1) муниципаль берәмлек территориясендә (алга таба – норматив-хокукий акт) кулланыла торган, яшьләрнең хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагылучы норматив-хокукий актларны эшләүгә яшь гражданның инициативаларын тәкъдим итүдә булышлык күрсәтү;

2) яшьләрнең хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре өлкәсендә норматив-хокукий актларны камилләштерү турындагы тәкъдимнәргә эшкәртү;

3) муниципаль берәмлекнең яшьләр хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагылышлы норматив-хокукий актларны проектларын карауга әзерләү буенча Совет эшчәнлегендә катнашу;

4) яшьләрнең хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагылышлы норматив-хокукий актларга мониторинг ясауны гамәлгә ашыру буенча Совет эшчәнлегендә катнашу;

5) муниципаль берәмлек территориясендә яшьләрнең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклау өлкәсендәге закончалыкны реализацияләүнең жәмәгать контролен гамәлгә ашыру;

6) Яшьләр даирәсендә яшьләрнең хокукий мәданиятен һәм юридик грамоталылыгын күтәрүгә һәм актив гражданлык позициясен формалаштыруга юнәлдерелгән мәгърифәтчелек һәм аңлату эшләре үткәртү;

7) дәүләт яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыру буенча жирле үзидарә органнары эшчәнлегенә турында яшь гражданның фикерен өйрәнү;

8) ижтимагый эһемиятле идеяләргә һәм инициативаларны алга этәрү һәм аларга ярдәм тү, тәжрибә уртаклашу максатларында халыкара, гомумроссия, төбәкара, төбәк

һәм җирле яшьләр һәм балалар иҗтимагый берләшмәләре белән даими хезмәттәшлекне гамәлгә ашыру;

9) Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Яшьләр парламенты белән мәгълүмати хезмәттәшлекне гамәлгә ашыру;

10) Яшьләр парламентын булдыру максатларына туры килә торган һәм законнарға каршы килми торган башка мәсьәләләргә хәл итү.

III. Яшьләр парламенты формалаштыруның составы һәм тәртибе

5. Татарстан Республикасы территориясендә яшәүче Россия Федерациясе граждандары, Яшьләр парламенты әгъзасы буларак, үз вәкәлләрен раслаган көнне дә кертәп, 18 яшьтән 35 яшькә кадәр Яшьләр парламенты әгъзалары була ала.

6. Яшьләр парламенты конкурс нигезендә муниципаль берәмлек яшьләргә вәкилләклә органда депутатларның 1/3 санына тигез санда тәкъдим итүче граждандардан төзелә;

7. Әлеге нигезләмәнең 6 пунктында күрсәтелгән яшьләр вәкилләреннән төзелә торган Яшьләр парламентының персонал составы Татарстан Республикасы территориясендә Яшьләр парламентын төзү буенча әлеге нигезләмәгә кушымта булып торучы конкурс турындагы нигезләмә нигезендә үткәрелә торган конкурс нәтиҗәләргә буенча билгеләнә.

8. Яшьләр парламенты составына Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Яшьләр парламенты әгъзалары керә. Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Яшьләр парламенты әгъзаларын, тиешле муниципаль берәмлек яшьләргә тәкъдим итүче әгъзаларны яшьләр парламенты составына кертү конкурстан тыш гамәлгә ашырыла.

9. Яшьләр парламенты әгъзалары булып 35 яшькә кадәргә Тәтеш муниципаль районы Советы депутатлары катнаша ала. Совет депутатларын Яшьләр парламенты составына кертү конкурстан тыш гамәлгә ашырыла.

10. Яшьләр парламенты составына керү нияте турында гариза Тәтеш муниципаль районы Советы депутаты тарафыннан яшьләр парламенты Советына җибәрелә.

11. Яшьләр парламенты әгъзасы Советта фракциягә ия партия вәкиле (алга таба – партия вәкиле) булырга мөмкин. Советка сайлауларда тиешле партия кандидатлары исемлегә составына кергән Яшьләр парламенты составына кертелгән көнне дә кертәп, 35 яшькә кадәргә Россия Федерациясе гражданы партия вәкиле була ала. Яшьләр парламенты составына партия вәкилләргә кертү конкурстан тыш гамәлгә ашырыла.

12. Яшьләр парламенты составына партия вәкилен кертү партия вәкиленең шәхси гаризасы һәм Советта тиешле фракциянең документаль рәсмиләштерелгән карары нигезендә Яшьләр парламенты Советы тарафыннан гамәлгә ашырыла. Яшьләр парламенты составына партиянең берәр вәкиле кертелә.

13. Алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты Советы, конкурс буенча сайланган Советта депутатлар санына тигез кеше санын, тиешле муниципаль берәмлек яшьләргә тәкъдим итүче Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Яшьләр парламенты әгъзалары санын, Совет депутатлары һәм конкурстан тыш составка кертелгән партияләр вәкилләргә исәпкә алган Яшьләр парламентының йомгаклау составын билгели һәм яшьләр парламенты әгъзаларының вәкәлләтләргә раслый. Беренче чакырылыш Яшьләр парламентының йомгаклау санын билгеләү һәм аның әгъзаларының вәкәлләтләргә раслау муниципаль берәмлекнең Советы каршындагы иҗтимагый яшьләр палатасы Советы тарафыннан, ә ул булмаганда – Совет тарафыннан гамәлгә ашырыла.

14. Үз кандидатурасын тәкъдим иткән яшьләр парламенты әгъзасы вәкәлләтләргә вакытыннан алда туктатылган очракта, әлеге нигезләмәнең 6 пункты нигезендә, Яшьләр парламенты әгъзасы итеп, тиешле исемлек буенча иң күп тавыш җыйган кандидат билгеләнә. Күрсәтелгән карар Яшьләр парламенты Советы тарафыннан 10 көн эчендә

кабул ителә.

15. Әлеге нигезләмәнең 14 нуктында күрсәтелгән исемлектә, иң күп тавыш алган башка кандидатлар булмаган очракта, Яшьләр парламенты әгъзаларын сайлау әлеге нигезләмә нигезендә конкурс уздыру юлы белән гамәлгә ашырыла.

16. Конкурс нәтижәләре буенча Яшьләр парламенты әгъзалары саны әлеге нигезләмәнең 6 пунктында билгеләнгән санга туры килмәсә, Яшьләр парламенты әгъзаларының житмәгән санын сайлау әлеге нигезләмә нигезендә конкурс үткөрү юлы белән гамәлгә ашырыла.

17. Яшьләр парламенты регламентында каралган очракларда Яшьләр парламенты әгъзасы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла.

IV. Яшьләр парламенты эшен оештыру

18. Яшьләр парламентының беренче утырышы алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты Советы тарафыннан (беренче чакырылыш Яшьләр парламентының беренче утырышы муниципаль берәмлекнең Советы каршындагы Ижтимагый яшьләр палатасы Советы тарафыннан, ә ул булмаганда – Төтеш муниципаль районы Советы тарафыннан чакырыла).

19. Яшьләр парламентының беренче утырышын алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты рәисе ачып жибәрә (беренче чакырылыш Яшьләр парламентының беренче утырышын – муниципаль берәмлекнең Советы каршындагы Ижтимагый яшьләр палатасы рәисе, ә ул булмаганда – муниципаль берәмлек Советы вәкиле).

20. Беренче утырышта Яшьләр парламенты әгъзалары ачык тавыш бирү белән Яшьләр парламенты әгъзалары арасынан рәисне, рәис урынбасарларын, җаваплы сәркатипне сайлыйлар, Яшьләр парламенты Советының санлы составын билгелиләр һәм аның әгъзаларын сайлыйлар, Яшьләр парламенты комиссияләрен төзиләр һәм аларның рәисләрен сайлыйлар. Яшьләр парламенты рәисләренә кандидатлар үз программаларын тәкъдим итәргә тиеш.

Яшьләр парламенты рәисе урынбасарларының саны Яшьләр парламенты рәисе тәкъдиме белән билгеләнә.

21. Яшьләр парламенты утырышы, әгәр анда Яшьләр парламенты әгъзаларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән икесе катнашса, тулы хокуклы була.

22. Яшьләр парламенты үз эшчәнлегә юнәлешләре буенча эшче һәм эксперт төркемнәре төзәргә, тәкъдимнәр эшләргә һәм кабул итәргә, аларны муниципаль берәмлек Советына һәм җирле үзидарә органнарына жибәрәргә хокуклы.

23. Яшьләр парламенты карары, әгәр аның өчен Яшьләр парламентының сайланган әгъзалары саныннан, шулай ук аның составына кертелгән Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Яшьләр парламенты әгъзаларының, тиешле муниципаль берәмлек яшьләрен муниципаль берәмлек депутатлары һәм партия вәкилләренең күпчелеге тавыш бирсә, кабул ителгән дип санала.

24. Яшьләр парламенты Советын Яшьләр парламенты рәисе җитәкли, аның вәкаләтләре Яшьләр парламенты регламенты белән билгеләнә.

25. Яшьләр парламенты Советы:

1) Яшьләр парламенты һәм аның комиссияләре эшен оештыра һәм координацияли;
2) Яшьләр парламенты регламентын эшли һәм аны яшьләр парламенты раславына тәкъдим итәргә;

3) чираттагы елга Яшьләр парламентының эш планнарын төзи һәм аларны Яшьләр парламентына раслауга тәкъдим итә;

4) Яшьләр парламенты регламенты нигезендә башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

26. Яшьләр парламенты комиссияләре үз функцияләре нигезендә тәкъдимнәр һәм карарлар проектларын яшьләр парламенты утырышларында карау өчен әзерлиләр.

27. Яшьләр парламенты эшендә Россия Федерациясе Федераль Собраниесе Дәүләт Думасы, Дәүләт Советы депутатлары, муниципаль берәмлекләрнең вәкилләкләргәннәре депутатлары, шулай ук, чакыру буенча, Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органны һәм жирле үзидарә органны житәкчеләре, муниципаль берәмлекләрнең башкарма комитетлары вәкилләре, Татарстан Республикасы территориясендә гамәлдә булган сәяси партияләр һәм ижтимагый оешмалар житәкчеләре, башка вазыйфаи затлар катнаша ала.

Татарстан Республикасы
Тәтеш муниципаль районы
Советы каршындагы
Яшьләр парламенты турындагы
Нигезләмәгә
кушымта

Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы Советы каршында Яшьләр парламенты формалаштыру конкурсы турында

I. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1. Әлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы Советы каршында Яшьләр парламентын формалаштыру буенча конкурс (алга таба – конкурс) үткөрүнең гомуми принципларын һәм тәртибен билгели.

2. Конкурс Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламенты составын формалаштыру максатында (алга таба – Яшьләр парламенты) Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы советында (алга таба – Совет) депутатлар санына тигез санда кеше саны буенча оештырыла.

II. БӘЙГЕНЕ ОЕШТЫРУЧЫ

3. Конкурсны оештыру һәм үткөрүне оештыру комитеты (алга таба – Комитет) гамәлгә ашыра.

4. Комитет составы Совет вәкилләре, алдагы чакырылыш яшьләр парламенты вәкилләре (беренче чакырылыш Яшьләр парламентын – муниципаль берәмлекнең Советы каршындагы иҗтимагый яшьләр палатасы вәкилләре – төзү буенча конкурс үткәргәндә) муниципаль берәмлекнең башкарма хакимият органы вәкилләре саны исәбеннән, паритет нигездә оештырыла.

5. Комитет составы, шул исәптән аның рәисе, алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты карары белән (беренче чакырылыш Яшьләр парламентын төзү буенча конкурс үткөрү комитетына карата – Совет каршындагы иҗтимагый яшьләр палатасы карары белән, ә ул булмаганда – Совет тарафыннан) раслана. Комитетның саны кимендә 3 кеше булырга тиеш түгел.

6. Комитет:

1) конкурста катнашу өчен гаризаларны Интернет челтәрәндә бәйгенең рәсми мәгълүмат ресурсы булган <http://molparlament.tatar> сайтында (алга таба – мәгълүмат сайты) кабул итә;

2) конкурста катнашучылар белән үзара хезмәттәшлекне гамәлгә ашыра;

3) конкурстка йомгак ясый;

4) әлеге нигезләмәдә каралган башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра;

7. Комитет утырышы, әгәр анда Комитетның расланган әгъзаларының яртысыннан артыгы катнашса, хокуклы дип санала.

8. Комитет карары утырышта катнашучылар саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә. Тавышлар тигез булганда, комитет рәисе тавышы хәлиткеч булып тора. 9. Комитет вәкаләтләре Яшьләр парламентының йомгаклау составы расланганнан соң туктатыла.

III. КОНКУРСНЫ ҮТКӨРҮ ШАРТЛАРЫ ҺӘМ ТӘРТИБЕ

10. Конкурсны игълан итү, шул исәптән аны үткөрү вакыты турында карар алдагы

чакырылыш Яшьләр парламенты тарафыннан кабул ителә. Беренче чакырылыш Яшьләр парламентын формалаштыру буенча конкурс игълан итү, шул исәптән конкурсны үткөрү вакыты турында карар Совет каршындагы Ижтимагый яшьләр парламенты тарафыннан кабул ителә, ә ул булмаганда – Совет тарафыннан кабул ителә.

11. Конкурсны игълан итү турындагы карар, конкурсны уздыру шартлары һәм сроклары турындагы мәгълүмат Комитет тарафыннан конкурсны мәгълүмати сайтта игълан итү турында карар кабул ителгән көннән алып биш эш көне эчендә урнаштырыла, шулай ук Советның Интернет челтәрөндәгә рәсми сайтында урнаштыру өчен жиберелә.

12. Яшьләр парламенты әгъзаларына кандидатлар Яльәр парламенты турындагы нигезләмәнең 5 пунктында билгеләнгән таләпләргә туры килергә тиеш.

Конкурста Яшьләр парламенты әгъзалыгына хөкем ителүе кире алынмаган (юкка чыгарылмаган) затлар, шулай ук Административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе кодексының 20.3 һәм 20.29 маддәләрендә каралган административ хокук бозулар кылган өчен административ җаваплылыкка тартылган (жәлеп ителгән) затлар катнаша алмый.

13. Конкурс этаплап үткөрелә.

14. Конкурсның беренче этабы Конкурста катнашырга теләк белдергән гражданнар тарафыннан гаризалар кабул итүне үз эченә ала.

15. Гаризалар электрон рәвештә мәгълүмати сайтка тапшырыла;

16. Гариза составына керә:

1) алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты карары белән билгеләнгән форма буенча шәхсән гариза (беренче чакырылыш Яшьләр парламенты составын формалаштырганда – Совет каршындагы Яшьләр ижтимагый палатасы карары белән, ә ул булмаганда – Совет тарафыннан);

2) кандидатның узган чакырылыш Яшьләр парламенты карары белән билгеләнгән форма буенча тутырылган анкетасы (беренче чакырылыш Яшьләр парламенты составын формалаштырганда – Совет каршындагы ижтимагый яшьләр палатасы карары белән, ә ул булмаганда – Совет тарафыннан). Анкетада мәжбүри тәртиптә конкурста катнашу өчен үз кандидатурасын күрсәткән гражданның әлеге нигезләмәнең 12 пунктында булган таләпләргә туры килүен билгеләргә мөмкинлек бирә торган белешмәләр күрсәтеләргә тиеш;

17. Конкурста катнашу өчен гражданнар гаризалары туырдан-тры Комитет тарафыннан кабул ителә.

18. Бирелгән (юнәлешле) заявклар Комитет тарафыннан тикшерелә. Тикшерү нәтижәләре буенча Комитет заявка кабул итү һәм конкурсның киләсе этабында катнаш өчен рөхсәт бирү турында карар кабул итә. Киләсе этапта катнашуға рөхсәт ителгән Яшьләр парламенты әгъзалыгына кандидат статусын ала (алга таба – кандидат).

19. Конкурсның икенче этабы яшьләргә Яшьләр парламенты составын формалаштыру буенча конкурстка тавыш бирүгә жәлеп итү буенча кандидатлар катнашында чаралар үткөрүне үз эченә ала.

20. Комитет тарафыннан кандидатлар катнашында чаралар исемлегә төзелә. һәр кандидат мөстәкыйль рәвештә билгеләнә торган бер генә чарада катнашырга тиеш. Чарада кандидат катнашмаган очракта, Комитет аны конкурста катнашудан читләштерә.

Кандидат законнара каршы килми торган чараларны үз ярдәмендә мөстәкыйль үткәрә.

21. Өченче этап кандидатлар өчен тавыш бирү үткөрүдән гыйбарәт

22. Конкурста катнашу өчен гаризалар Интернет челтәрөндә бәйгенең рәсми мәгълүмат ресурсы булган <https://open.tatarstan.ru/polls> сайтында (алга таба - тавыш бирү сайты) кабул ителә.

23. Тавыш бирүдә Татарстан Республикасы территориясендә яшәүче, 14 яшьтән 35 яшькә кадәрге Россия Федерациясе гражданлары (алга таба – тавыш бирүдә катнашучы) катнаша.

24. Тавыш бирүдә катнашучы чикләнмәгән санда кандидатлар өчен үз тавышын бирә. Шул ук вакытта муниципаль берәмлектән кандидат өчен Татарстан Республикасының тиешле муниципаль берәмлеге территориясендә яшәүче бары тик тавыш бирүдә катнашучы гына тавыш бирә.

25. Тавыш бирүдә катнашучы кандидатлар өчен үз тавышларын бер генә тапкыр бирә .

26. Дүртенче этап үз эченә конкурсның тавыш бирү нәтижәләрен игълан итү һәм бастыруны ала.

27. Конкурста Татарстан Республикасының тиешле муниципаль берәмлегендә из күп тавыш жыйган кандидатлар жиңүче дип таныла.

28. Тавыш бирү нәтижәләре <http://molparlament.tatar> мәгълүмати сайтында урнаштырыла.

29. Конкурсны үткөрү вакыты, шул исәптән конкурсның һәр этабы вакыты, конкурсны үткөрү турында карарда билгеләнә.